SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VC 244. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 27, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 27-го ГРУДНЯ 1989 Ч. 244. РІК XCVI

ВЖЕ ЗАРЕЄСТРУВАЛОСЯ 300 КАТОЛИЦЬКИХ ПАРАФІЙ

Ст. Катарінс, Онт. („Св. Софія"). — Українська Католицька Церква в Римі дістала інформацію з України, що біля 300 українських католицьких парафій у Львові і околиці зареєструвалося від 1-го грудня, коли офіційно повідомлено, що дозволяється реєструватися у католицькій вірі.

З цих самих інформаційних джерел подають, що кожного дня реєстрація росте і що багато церков, які досі належали до Російської Православної Церкви переходять тепер в Українську Католицьку Церкву.

Біля 200 православних священиків перейшли на католицьку віру в останніх тижнях, а сімох з них висвятив Архиєпископ УКЦ Володимир Стернюк, який є уповноваженим Патріярха і Кардинала Мирослава Любачівського на Україну.

В Івано-Франківському у збірному Богослуженні Єпископ Павло Василик прийняв до Української Католицької Церкви 30 православних священиків.

У Польщі зліквідовано музей і демонтовано пам'ятник Леніна

Москва. — Телеграфне агентство Совєтського Союзу повідомило, що в неділю, 10-го грудня, пізно вечором, спеціяльні бригади такелажників демонтували пам'ятник Ленінові в Новій Гуті Краківського району. Статую обережно зняли з постаменту і неушкоджену перевезли в містечко Врублєвіце, поблизу Кракова.

В повідомленні ТАСС сказано, що статуя потребує реставрації, а після її здійснення краківські власті вирішать, де встановити її в майбутньому.

Газета „Правда" з 12-го грудня пояснює цей факт тим, що протягом останнього місяця пам'ятник Леніну тричі „був об'єктом провокаційних вилазок під антисоціялістичними і антисовєтськими гаслами", що приводило до непорядків зі втручанням міліції. Щоб уникнути таких інцидентів надалі керівництво Кракова прийняло рішення перенести пам'яник в інше місце.

Польська влада прийняла ще й інше рішення: ліквідувати музей Леніна в Кракові, передавши центральне приміщення музичній академії, а приміщення філіялу разом з експонатами музею-квартири, де жив Ленін у роки еміграції, Історичному музеєві Кракова.

Совєтські шахтарі приїдуть до ЗСА

Ню Йорк. — Американська Федерація Праці — Конгрес індустріяльних організацій (АФЛ-СІО) повідомляє, що делеґація, яка хоче створити незалежну профспілку шахтарів, з Совєтського Союзу плянує приїзд до ЗСА. Американські профспілкові діячі заявили свою підтримку совєтським шахтарям, не зважаючи на те, що їх замір противиться совєтській владі.

Президент 14.1-мільйонової профспілкової федерації Лейн Киркленд сказав, що 10-членна делеґація совєтських шахтарів плянує прибути до Ню Йорку 29-го грудня та гостюватиме в Америці майже місяць. Шахтарі зустрінуться з профспілковими діячами, побачать американські шахти, умови праці та техніку, познайомляться з безпекою праці шахтарів в Америці. Приїзд совєтських шахтарів співпав з відмовою совєтської амбасади у в'їздній візі для делеґації АФЛ-СІО, яка плянувала поїздку до Совєтського Союзу.

В Україні пишуть про Є. Маланюка

Джерзі Сиги, Н.Дж. — Київський великоформатний літературно-мистецький журнал „Україна" — 120,000 накладу — у своєму 47 числі з листопада ц.р. помістив обширну, на чотири сторонінки, статтю Мікулаша Неверлого про поета Євгена Маланюка.

Автор статті так і пише, що Маланюк був „найбільший поет української еміґрації, який потужністю свого таланту рівний таким величинам, як Павло Тичина, Максим Рильський, Микола Бажан, Володимир Сосюра". Неверлий подає біографію поета — селянського сина з Херсонщини, який після Єлисаветської гімназії студіював у Петроградському політехнічному інституті, під час війни закінчив Київську військову школу і з постанням української держави у 1917 році став старшиною армії УНР, а по нерівній боротьбі 1920 року перейшов на еміґрацію. Там у чеських Подєбрадах студіював в Українській Господарській Академії і згодом працював інженером у Варшаві.

Автор статті подає обширну характеристику творчости поета і його ідейних зв'язків з Україною 1920-их років. Між іншим, він згадує свою розмову в половині 1950-их років з В. Сосюрою, автором напастливої „Відповіді" Маланюкові на його „Послання". Сосюра признався Неверлі, що, пишучи свою відповідь, він про Маланюка фактично нічого не знав і поплив „за хвилею", тобто наївно повірив режимному критикові А. Хвилі, який сам нещодавно громив Маланюка, але незабаром і сам упав жертвою „сталінського культу".

Половину статті займає передрук віршів Маланюка — 15 поезій і поем, між іншими, знаменитої поеми „Сучасникам", зверненої до П. Тичини, з клярнета якого „пофарбована дудка зосталась „в окривавлений жовтень ясна обернулась весна".

Крім загальної характеристики Маланюкової поезії, Неверлий подає у своїй статті список його видань з поезії і прози, зачисляючи його до групи неоромантиків, близьких до неоклясицизму, який пов'язував Україну зі світовою культурою. Неверлий знав Маланюка особисто і його характеристика поета подає приступно і правдиво його образ читачам в Україні. Стаття прикрашена портретом поета.

МАДЯРСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ проголосив свою ліквідацію в березні 1990 року й цим промостив шлях до перших вільних виборів у Мадярщині за останніх 40 років. У перевірці голосів з'ясовано, що 320 делеґатів голосувало за тим, щоби ліквідувати мандат парляменту 16-го березня 1990 року, два делеґати стрималися від голосування, але ніхто не голосував проти. Також прийнято запропонований урядом бюджет країни на 1990 рік, в якому говориться про применення суворих заходів, що їх порекомендував Міжнародний валютний фонд. Бо виявляється, що переговори з цією міжнародною інституцією про позичку для Мадярщини в твердій валюті так потрібний для відродження економіки країни, були узалежнені від того чи схвалять запропонований бюджет.

Комуністи в Празі реформуються

Прага, Чехо-Словаччина. — На надзвичайному з'їзді Комуністичної партії Чехо-Словаччини на пост першого секретаря ЦК був вибраний Ладіслав Адамец. Він замінив Карела Урбанека, який майже місяць тому витіснив Мілоша Якеша. Що стосується М. Якеша, то цей колишній перший секретар уже виключений з партії.

На місце голови Комуністичної партії було сім кандидатів. Адамец дістав 868 голосів, тобто майже 60 відсотків.

Ще зовсім недавно Адамец був прем'єр-міністром. Йому довелося залишити кабінет міністрів, коли народ Чехо-Словаччини відкинув запропонований ним склад уряду, в якому комуністи зайняли більше половини місць. У нинішньому складі комуністи є у меншості.

Політичні коментатори вважають Адамеца не стільки прихильником реформ, скільки прагматиком і майстром компромісів. У зв'язку з цим дуже активно проти кандидатури Адамеца виступали комуністи, які ввійшли в групу „Демократичний форум комуністів" і хочуть реорганізувати чехо-словацьку Компартію на зразок західньоевропейських компартій.

Після обрання Адамеца 1,530 делеґатів надзвичайного з'їзду вибирали керівника канцелярії першого секретаря, відповідального за внутрішньопартійні адміністративні справи. Таке становище створюється вперше. Йому відводиться роля активного учасника майбутніх реорганізацій в партії. На пост начальника канцелярії було дев'ять кандидатів. 819 голосів дістав і був вибраний 37-річний Василь Могоріта.

Комуністи, які виступали на з'їзді, говорили про необхідність перетворення Чехо-Словаччини в демократичну державу. Голосів ортодоксальних комуністів, які завжди оглядаються на Москву, на з'їзді не було чути.

Повідомляють, що в середу, 20-го грудня, члени некомуністичного уряду Чехо-Словаччини провели розмову зі совєтськими офіційними особами. Темою розмов була справа про виведення 80,000 совєтських військовослужбовців з території Чехо-Словаччини, які перебувають там від початку розгрому „Празької весни" в 1968 році.

Совєтське пресове аґентство ТАСС повідомило, що прем'єр-міністер Чехо-Словаччини Маріяна Чалфу на летовищі Внуково-2 зустрічав його совєтський колеґа Ніколай Рижков. Міністер закордонних справ Чехо-Словаччини Їжі Дінстбір розпочне попередні переговори про виведення совєтських військ. Він підкреслив, що угода про перебування совєтських військ у Чехо-Словаччині недійсна, бо вона була укладена під тиском Москви.

Філядельфійська Округа відбула організаційні наради

Доповідає головний касир УНС У. Дячук. Сидять, зліва: головний радний В. Пастушок і головний контролер С. Гариш.

Філядельфія (с.г.). — У суботу, 4-го листопада, тут у залі власного Дому УНС відбулися організаційні наради Філядельфійської союзової округи, в яких взяло участь понад 40 відділових урядовців із Філядельфії й околиці.

Наради відкрив і ними проводив голова Округи Степан Гавриш, Протоколував Дмитро Федорійчук, секретар. Відкриваючи наради голова привітав всіх присутніх союзовців, як також і членів Головного Уряду, а саме головного касира Уляну Дячук з мужем інж. Володимиром і головного радного Василя Пастушка з дружиною Теодозією. Згідно з порядком нарад він опісля коротко поінформував присутніх про важніші ділянки праці Округи. В першу чергу згадав про відбутий Союзовий День в неділю, 2-го серпня, яким відзначено 95-річчя УНСоюзу, і тим самим віддано пошану союзовим піонерам. Понад 800 осіб прибуло на це свято, яке під кожним оглядом було надзвичайно вдале. Принесло в першу чергу моральний успіх не лише Окрузі, але й Союзові, а при тому був і матеріяльний зиск. Із цього зиску подаровано кожному членові „Камерного хору" з Варшави, по 10 дол., загалом 270 дол. Також із цього зиску виплачено по 200 дол. для Пластової Станиці і Осередку СУМА в Філядельфії на покриття коштів у зв'язку з поїздкою до Вашінґтону. Опісля голова запросив до слова головного промовця У. Дячук.

На вступі своєї промови У. Дячук привітала всіх присутніх від себе й інших членів Екзекутиви, заявивши, що з приємністю їде на наради до Філядельфійської Округи, яка під кожним оглядом є взірцевою. Доказом того є, що за перших 10 місяців року має вже придбаних 156 нових членів. При тому вона спеціяльно привітала союзового чемпіона В. Пастушка, який цього року вже має придбаних 30 нових членів.

Перед заторкненням загальних союзових справ У. Дячук роздала всім присутнім союзовцям писемні інформації з поданням тем, які будуть нею заторкнені. Після цього у своїй обширній добре опрацьованій доповіді заторкнула справи: провела аналізу організаційної праці Округи і при тому згадала поіменно всіх відділових урядовців, які придбали нових членів. Говорячи про цілість Союзу, то за її словами за 10 місяців придбано 968 нових членів забезпечених на загальну суму 6,253.000 дол. Річна квота цілости Союзу в ювілейному році виносить 2,000 членів. Фінансова господарка стабільна, майно виносить 64,043.000 дол., а за перших дев'ять місяців зросло майно на 789,794 дол. Під час звітового часу зібрано членських вкладок на суму 2,075,000 дол. До тої суми враховано чеки-дивіденди від членів, які купили ними додаткове забезпечення. В ювілейному році виплачено рекордово високу дивіденду у висоті 1,470,000 дол. Корпорація

(Закінчення на стор. 3)

М. ҐОРБАЧОВ ПОГРОЖУЄ ЛИТОВЦЯМ

Вільнюс, Литва. — Як уже інформовано, в четвер, 21-го грудня, на XX з'їзді литовської Компартії 855 голосами проти 160 литовську Компартію проголошено абсолютно незалежною від КПСС.

Після оголошення результатів голосування, депутати піднялися з місць і стоячи влаштували тривалу овацію. Перший секретар ЦК Компартії Литви Альґірдас Бразавскас привітав делеґатів і висловив надію, що рішучість партії до боротьби збережеться й надалі. У прийнятій резолюції з'їзду сказано, що комуністи Литви виступають за рівноправне партнерство з КПСС та іншими проґресивними партіями й громадськими групами та організаціями.

„Головною метою литовської Комуністичної партії є створення незалежної демократичної литовської держави, втілення в життя ідеалів гуманістичного соціялізму, свободи і соціяльної справедливости, створення гідних умов життя для литовського народу і для всіх жителів Литви", — сказано в резолюції.

Проти відокремлення від КПСС виступали делеґати, які представляють нелитовське населення республіки. Наприклад, делеґат з'їзду трактористка Стефанія Сержантович заявила, що створення незалежної партії насправді приведе до її ліквідації.

Посланець Ґорбачова Вадім Медведєв безуспішно намагався переконати литовських комуністів не відокремлюватись від загальносоюзної організації. Однак Бразавскас та інші члени ЦК Компарії Литви заявили, що відокремлення від КПСС — єдина можливість боротися на рівних правах під час виборів до місцевих органів влади з іншими партіями та організаціями. Вибори до місцевих рад у Литві запляновані на лютий 1990 року.

Таке рішення XX з'їзду Компартії Литви викликало гнівну реакцію московського Політбюро. Представник литовського національного руху „Саюдіс" Римантас Канапенес повідомив кореспондентів, що Ґорбачов зібрав литовців — депутатів Верховної Ради, висловив їм своє невдоволення і оголосив, що найближчим часом відбудеться надзвичайний Пленум ЦК КПСС, присвячений цьому питанню. Потім Ґорбачов зателефонував першому секретареві ЦК КП Литви А. Бразавскасу і розмовляв з ним дуже різко.

Невдоволення висловлюють і інші члени Політбюро в Москві. Наприклад, Єґор Ліґачов сказав, що „литовці просто не уявляють маштаби трагедії, яку можуть спричинити їхні дії"

Проте керівники компартії Литви рішуче відкинули усі звинувачення, кинувши виклик КПСС.

В п'ятницю, 22-го грудня, на з'їзді народних депутатів М. Ґорбачов закликав членів литовської делеґації „проявити державну зрілість". Однак литовські делеґати у своїх виступах закликали центральний уряд негайно розпочати переговори з метою надання повної державної незалежности прибалтійським республікам.

Юрист Казімерас Мотейка, звертаючись до з'їзду, заявив, що Литва була насильно приєднана до СССР і якщо кремлівські лідери справді хочуть демократичних реформ, то вони повинні ліквідувати наслідки сталінських злочинів, в тому числі анексію Прибалтики. Мотейка закликав негайно розпочати переговори по відновленню державної незалежности Литви. Пригадавши події в Румунії, Мотейка сказав: „У нас також є диктатор. Це — Москва. Якщо уряд СССР хоче керуватись законністю, то пора вже зрозуміти, що законність і окупація несумісні".

Потім виступив керівник об'єднання „Саюдіс" Вітаутас Ландсберґіс, який повідомив, що вже створено робітничі комісії для накреслення шляхів до повної державної незалежности республіки.

В АМЕРИЦІ

АРКТИЧНА НИЗЬКА ТЕМПЕРАТУРА в останні дні стала причиною смерті понад 40 осіб. Холодні вітри разом із низькою температурою спричинили надзвичайний спад температури у Північній Дакоті, на 83 градуси нижче нуля, у Міннесоті на 70 градусів нижче нуля, в Іллиной — на 61. Сотні шкіл у північних стейтах зачинені, в південних стейтах під загрозою опинився урожай цитрусових, армії бездомних по цілій країні — у небезпеці. В Ню Йорку, де температура впала до 14 грудусів ввечері 21-го грудня трісла парова труба, в наслідок чого лікарня Белавю залишилась без огрівання та гарячої води впродовж 14 годин. Наступного дня в Ню Йорку температура знизилась на 32 градуси нижче нуля, що було спричинено арктичним холодним вітром.

ЗІ ЗМІНАМИ У СХІДНІЙ Европі міняється спосіб викладання історії у школах ЗСА. Щоб пояснити учням середніх шкіл що значить розпад комунізму в Східній Европі, вчителям необхідно спочатку пояснити, що таке „холодна війна" та Берлінський мур. Вчителі намагаються пов'яззти історію Східньої Европи, яку вивчають учні, з подіями, які відбуваються сьогодні. А це не так легко. В першу чергу, дуже важко втиснутися в учбовий плян, потім — розвіяти байдужість учнів до учбового матеріялу. Деякі вчителі, які виросли в перші десятиліття „холодної війни", в часи берлінської бльокади, кубинської кризи, страху перед нуклеарною війною, самі реаґують на події в Східній Европі з філософською скептичністю.

АМЕРИКАНСЬКИМ ВЧЕНИМ вдалося віднайти ґен, який відіграє головну ролю в будові системи імунности людського організму. Нове відкриття є надзвичайно важливим тому, що може відкрити нові шляхи у вивченні складної системи імунності, необхідної для всіх аспектів розвитку здорового організму, допоможе вченим у вивченні деяких ґенетичних хворіб, пов'язаних із втратою імунності. Вчені назвали новооб'явлений ґен РАҐ-1. Висліди нового відкриття надруковані у журналі „Селл" з 22-го грудня вченими Кембріджського інституту технології.

ПРОМИСЛОВІ ФАБРИКИ ЗСА відчувають велику нестачу робітників. „Середня кляса має вищі амбіції, а бідні верстви не мають кваліфікацій", — сказав Роналд Сендмаєр, президент компанії виробництва сталі у Філядельфії. Ця проблема наростає особливо у великих містах. Молодь, шокована умовами праці у промислових підприємствах, де все ще є багато галасу, смороду, бруду, занадто гарячо, або за зимно, не проявляє бажання стати кваліфікованими робітниками. Крім того в Америці склалося таке враження, що з часом не будуть потрібні робітники в мануфактурі та виробництві. Навіть якщо промислове виробництво зменшить робочі місця на 8-10 відсотків, все ще відчуватиметься нестача кваліфікованої робочої сили.

Н. ЧАУШЕСКУ НЕ ЖИВЕ

Букарешт, Румунія. — У понеділок, 25-го грудня, букарештське радіо повідомило, що колишній диктатор Румунії Ніколае Чаушеску і його дружина Єлена були розстріляні за присудом спеціяльного трибуналу. Їх обвинуватили в особливо важких злочинах проти румунського народу, включно з вбивством 60,000 осіб.

П'ятий день у столиці Румунії та ряді провінційних міст країни тривають бої між прихильниками Ради національного порятунку і вірними режимові Н. Чаушеску частинами державної безпеки.

Коли в суботу, 23-го грудня, телевізія оголосила про арешт диктатора і його жінки Єлени, то, здавалося, що вірні Чаушеску сили припинять опір. Однак, розуміючи, мабуть, що їм не оминути міжнародного гніву, віддані скинутому диктаторові каґебісти і далі продовжували боротьбу.

Повідомлення про жертви антикомуністичної революції, що почалася в суботу, 16-го грудня, суперечливі. Мадярське радіо передало, що загинуло 70-80,000 і не менш як 300,000 поранено. Сюди входять і жертви повстання в Тимішоарі 16-го і 17-го грудня. Однак міністер охорони здоров'я в уряді Чаушеску Віктор Чіобану, який нині підтримує Раду національного порятунку, заявив у Букарешті журналістам, що жертв значно менше, ніж передало мадярське радіо. За його словами, в столиці за чотири дні загинуло приблизно 500 осіб і 7,000 були поранені. Чіобану не подав, однак, загальної цифри. „Але вона не така жахлива (як повідомило мадярське радіо)", — заявив він.

В числі жертв громадянської війни в Румунії кілька чужинецьких журналістів. Три кореспонденти були вбиті і чотири (в їх числі два американські) поранені.

ЗСА дали зрозуміти, що не будуть заперечувати, якщо армія Варшавського договору прийде на допомогу повсталим проти режиму Чаушеску. Державний секретар Джеймс Бейкер сказав: „Я думаю, що ми підемо за прикладом Франції, яка оголосила, що вона підтримує Варшавський договір, якщо та організація вважатиме за необхідне вмішатися в події в Румунії".

У понеділок в Румунію почала прибувати не військова, а гуманітарна допомога. Перші літаки і вантажні авта з продуктами і медикаментами прибули з різних країн, в тому числі і з Совєтського Союзу. Що стосується військової допомоги, то покищо Москва не наважується посилати в Румунію армійські частини. Разом з тим зі совєтської столиці надходять повідомлення, що населення СССР цілком на стороні повсталих. Це найбільше видно з повідомлень газет і телевізії. В них Чаушеску порівнюється одночасно зі Сталіним і Брежнєвим. Він, вважають автори повідомлень, був таким же тираном, як Сталін і таким же казнокрадом як Брежнєв. Совєтська телевізія підкреслила, що 324 члени мафії Чаушеску займали керівні пости в партії і державі, жили в розкошах, ні в чому собі не відмовляли.

У понеділок, вперше за десятиріччя, румуни вільно святкували Різдво.

Інформаційні аґентства почали передавати з европейських столиць повідомлення про визнання урядами країн Европи тимчасового уряду Румунії на чолі з Іоном Ілінеску. В числі перших були Польща і Західня Німеччина, а відтак Велика Британія і ЗСА. В повідомленні з Пекіну підкреслюється, що дипломатичний корпус амбасади Румунії оголосив, що представляє в Китаї не диктатуру Чаушеску, а уряд народу.

Рішається доля ген. М. А. Норієґи

Панама. — У понеділок, 25-го грудня, папський нунціо повідомив, що диктатор Панами ген. Мануель Антоніо Норієґа продістався до місії Ватикану в Панамі та попросив політичного азилю, а звідти старається вести переговори про безпечний виїзд.

Ця вістка мабуть і була тим чинником, що причинився до цілковитого припинення боїв. Речник американських збройних сил у Панамі заявив, що „рішення генерала Норієґи шукати політичного азилю у ватиканській місії під протекторатом папського нунція було найбільшою перемогою ЗСА". Не зважаючи на те, що тут і там можна було чути стрілянину, як і вістки про те, що є спроби формувати підпільну боротьбу, загальна атмосфера в Панамі перемінилася цілковито впродовж кількох годин. Радісні мешканці панамської столиці впродовж цілого дня з цілковитим спокоєм почали наводити лад, усувати вуличні барикади, порядкувати мешкання та крамниці і розглядатися за продуктами на публічному базарі. „Це є найкращий різдвяний дарунок, що ми могли дістати. Це є те, що всі громадяни Панами собі бажали вже довшу хвилю", — заявив Цезар Фореро, розмовляючи з кореспондентом після вістки про те, що ген. Норієґа є за стінами ватиканської місії.;

Одначе атмосфера серед дипломатичних кіл є напружена, бо тільки тепер почнеться дипломатична тяганина за А. Норієґу. Уряд президента Джорджа Буша заявив Ватиканові, що це є „цілковито недоречним" надати тимчасовий захист ген. Норієґі у резиденції папського нунція в Панамі. Натомість ЗСА суґерували щоби його передати в руки американських властей та перевезти до ЗСА на суд за торгівлю наркотиками, зазначуючи при тому, що охорону надається за релігійні та політичні переконання, а не за кримінальні злочини.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ФІЛІППІН Коразон Акіно підписала закон, який дозволяє їй в наступних шести місяцях з уваги на вимкове становище в країні після військової спроби відібрати у неї владу, вживати силу президентського наказу для безпеки країни та відновлення економіки. Цей новий закон був схвалений філіппінським парляментом для того, щоби дати президнетові країни змогу якнайшвидше полагодити всі справи, пов'язані з військовим повстанням на початку цього місяця. Цей закон дає президентові право реквірувати зброю та військове обладнання захоплене у боях з повстанцями, конфіскувати приватні та державні підприємства та устійнювати ціни.

ПРОВІДНИКИ ПОЛЬСЬКОЇ Комуністичної партії заявляють, що цілковито тратять контакт з робітниками країни. Цю свою проблему вони підтверджують тим наочним фактом, що дуже малу кількість робітників було обрано в делеґати на запляновaний критично-вирішальний крайовий конґрес КП, який має відбутися наступного місяця. Партійні провідники є дуже затрубовані цим фактом й згідно із заявою Януша Біштиґи, речника центрального комітету КП, будуть змушені мабуть вислати спеціяльні запрошення.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс.)

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Литва в аванґарді спротиву Москві

Майбутній історик матиме клопіт з упорядкуванням усіх стадій сучасної революції проти комунізму хронологічно (зчасом) і прагматично (за змістом). Цей процес ще далеко не закінчився і проходить окремо у вільному світі, у сателітних країнах і на терені самого Совєтського Союзу. Вже тепер можна сказати, що всі ті процеси взаємно пов'язані, з більшим чи меншим впливом один на одного. Сумерк комунізму розпочався вже раніше, заки до влади прийшов — тому п'ять років — Міхаїл Ґорбачов. Еврокомунізм не був би загинув, як би комуністична система в СССР та його сателітах виправдала була економічні принципи Карла Маркса. Тільки тому, що поліційний режим поруч із щораз більшою господарською мізерією виявив свою безвартність — число членів комуністичних партій у демократичних країнах впало до мінімуму.

Коли писані ці рядки — однією з важливих подій у широких рамках цієї мирної революції є відмова Литви підпорядкуватися надалі московському центрові. На цьому місці була вже мова про той феномен, що керму руху спротиву у балтійських країнах тримали тамошні комуністичні діячі. Їхній провід зрозумів, що треба йти з настроями і вимогами найширших верств народу. Це типовий націонал-комунізм, який керується глибоким патріотизмом і в патріотизмі знаходить спільну плятформу з усіма іншими ідеологічно-політичними групами.

В новітній історії України відомий теж націонал-комунізм: у 20-их роках Володимир Винниченко, автор Першого Універсалу видавав у Відні „Нову добу", пропаґуючи такий, незалежний від Москви, комунізм. Націонал-комуністами були члени лівого крила Сель-Робу (селянсько-робітничої партії) за Польщі між двома світовими війнами. Можна почути інколи фразу: „Хай би була Україна комуністичною, коби самостійною, ні відкого незалежною" — така фраза нісенітна, бо взаємосуперечна і реально нездійснена.

Коли у прибалтійських державах, у Литві, Латвії й Естонії комуністи є глибокими патріотами-державниками, то це тому, що 1/ тамошня русифікація почалася щойно з прилученням їх до СССР наприкінці Другої світової війни і 2/ тому, що тамошня мова, віровизнання і всі звичаї-обичаї дуже далекі від їх московських відповідників. А проте, треба подивляти, як ті маленькі числом і територією країни мудро, пляново, крок за кроком віддалялись від „общево котєлка" і не лякалися погроз, перeплітаних з обіцянками і поступками. В усіх тих трьох країнах тамошні псевдопарляменти перекреслили точку конституції про примат і політичний монополь Комуністичної партії. Признавши партійно-політичний плюралітет — вибороли собі автономію в економічній ділянці. Заявили навіть, що вони не будуть негайно виступати з СССР, — відкладають це на пізніше.

На цьому поступовому, але впертому й послідовному шляху Литва поставила 20-го грудня 1989 року новий межовий стовп. На своєму партійному конґресі 855 голосами рішили відірватися від обов'язкового зв'язку з Компартією СССР з її центром у Москві. 160 делеґатів голосували за резолюцією, що компартія Литви буде незалежна, але зберігатиме зв'язок із „обновленою" компартією СССР, 16 делеґатів стримались від голосування. Після проголошення висліду голосування — всі члени конґресу піднялися з місць і відспівали литовський національний гимн, що його Москва вважає за протидержавний акт. Лідер литовської компартії Алґірдас Бразавскас, член всесоюзної Ради народних депутатів вислухав недавно від Міхаїла Ґорбачова лекцію про необхідність перебування литовської Компартії в широких рамках партії союзової, але, вернувшись до Вільнюса, голосував разом з більшістю — проти виразного становища Ґорбачова.

СССР має все ще могутню збройну силу, — наземну, морську й летунську. Населення усіх трьох прибалтійських країн не переступає числа 10 мільйонів душ. Не було би великих труднощів зайняти совєтськими танками столиці всіх трьох прибалтійських країн, проголосити там вийнятковий стан і виарештувати політичну верхівку. Але — чи може собі тепер Ґорбачов дозволити на такий диктаторський люксус? Це був би хрестик на заходах сяк-так рятувати господарство в імперії. Прибалтійські країни можуть вести таку ризиковну гру, бо в них нема проблеми — „Хто ми і чиї ми діти".

О. Т.

З КИМ І ПРОТИ КОГО

З великим задоволенням і з не меншим здивуванням читаємо кожного дня новини про зміни, які проходять у Східній Европі. Так званий бльок соціялістичних держав, який був змонтований Марксовим гаслом „Пролетарі усіх країн єднайтеся" та втримуваний поліційною системою, що її ще в часах Івана Ґрозного і його перевертного наслідника Петра, продумав геній загарбницького імперіялізму нашого північного сусіда, розлазиться. Народи, яким після останньої війни імперіяльна Москва за згодою західніх альянтів накинула комуністичну систему управління державою, висмикуються з-під цієї накинутої опікунчої сили, засуджують комунізм і соціялізм і творять свої національні державні управління. Ніхто з тих реформаторів і не думає відкликатись до Маркса, чи інших божків соціялізму, не думає шукати об'єднання з пролетаріятом інших країн, а шукає об'єднання власного народу для спільної національної ідеї рятувати свій народ, рятувати економічний, екологічний і культурний стан свого народу, забезпечити життя свого народу.

Найкраще характеризує цю нову ситуацію Німеччина. Розділена у висліді програної війни, Німеччина не перестала бути однією нацією. Коли прийшла нагода і скинено задуманий Москвою ганебний Берлінський мур, німці відверто заявили, що їх не ділить соціялізм і капіталізм, вони одна нація, яка хоче жити одним життям. Та не тільки сателітні держави виявляють своє національне обличчя. І Литва, і Латвія, й Естонія відверто заявились за власну національну економічну незалежність, бо тільки на незалежній економічній базі може нарід творити свою культуру і продовжувати своє національне буття. За свої національні права поволі упоминаються і молдавани, й азербайджанці, і вірмени; скоро заговорять про це й інші народи Совєтського Союзу, зрозумівши, що оцей союз держав творять не тільки соціялістичні, чи „радянські" (які на ділі ними не є, бо правлять не ради, а партійна кліка), але національні держави, держави, які мають свою історію, культуру.

А як воно в Україні? Читаємо газети, які приходять з України, і далі на першому місці у них давнє гасло; „Пролетарі всіх країн єднайтеся". Може вже й ніхто не звертає уваги на те гасло, але все ж воно ще там на почесному місці. У світі, та й тут же в сателітних державах йдуть розмови про національне буття, а там постійно проповідують вже не комунізм, чи навіть соціялізм, але якийсь інтернаціоналізм. Іншим народам, навіть німцям, які вели війну з Совєтським Союзом і програли цю війну, можна говорити про національне об'єднання, а в Україні мусиш бути інтернаціоналістом, бо націоналізму і згадувати не можна. Чому за визначенням національних прав ідуть до вчень Леніна, того Леніна, який задумав ту систему, яка оце на наших очах валиться, завівши людей у рабство а всю господарку у кризу, з якої ніякі теорії наукового і просто розумового соціялізму її не витягнуть, хіба за допомогою капіталістів. В Україні біда не тільки з комунізмом. Там біда глибша, вона розпаношилась там вже ось четверте століття, від часу, коли наш славний гетьман підписав не так дуже славні статті, що їх історики назвали „воз з'єднанням". Так нам і постійно проповідують, що мусить бути „возз'єднання", не возз'єднання народу, а возз'днання то з Росією, то вкінці з пролетаріятом усіх країн, коби тільки Україна не забажала об'єднання свого власного, національного, як це роблять на наших очах народи східнього бльоку. Зрозуміла річ, що ситуація України трохи інша, але її права повинні бути ті ж самі, що їх мають інші народи, навіть ті, з якими велась остання війна, що її виграли теж активною участю українського вояка.

Тож, головне лихо України не в самому комунізмі, який тепер банкрутує. Що ж, комунізм може поваитись, бо вже від нього відмовляються і самі провідники комунізму, але чи це спасе долю України. І наш народ про це добре знає і добре це розуміє. Недавно я був в Україні і далеко в горах біля Славська, де ми колись пробували з'їжджати на лещатах у цьому гірському закутку, зустрів я бойка, що стояв при дорозі,

(Закінчення на стор. 3)

Микола Бараболяк

БЖЕЗІНЬСКІ ПРО ВИЗВОЛЬНІ РУХИ ПІДСОВЄТСЬКИХ НАРОДІВ

На американському політичному овиді, а можна сказати і міжнародному, блистять в останніх двох десятиріччях дві „зірки": Генрі Кіссінджер і Збіґнєв Бжезіньскі. Оба виконували функції дорадників президента ЗСА в справах безпеки, отже несли велику долю відповідальности за американську зовнішню політику. Кіссінджер авансував був навіть на пост державного секретаря ЗСА. Залишивши державний пост, Кіссінджер перейшов до бизнесу: фірмує установу, яка займається професійно дораджуванням державам у зовнішній політиці. Бжезіньскі залишився при науці. Він нині професор у Школі заавансованих міжнародних студій при Джан Гапкінс університеті. Я сказав би, що у науковому двобої цих двох суперників Бжезіньскі висувається на передове місце, коли Кіссінджерова зоря примеркає.

Тому, на мою думку, заслуговує на особливу увагу, стаття Бжезіньского у журналі „Форейн Афферс" (зима, 1989/90) п. з. „Післякомуністичний націоналізм". Автор зачинає від потвердження того, що нам так добре відоме: Захід іґнорує і вважає табу національне питання в СССР. А це питання, яке задовго дрімало, набирає останніми часами небувалого динамізму. Бжезіньскі пише: „Коли Маркс назвав колись Росію в'язницею народів, а Сталін обернув її у цвинтарище народів, за Ґорбачова совєтська імперія стає швидко вулканом народів". На Заході ідентифікується переважно підсовєтських людей з русскими, а становище до незалежницьких аспірацій підсовєтських народів — зневажливе. На Заході панує страх перед конфліктами, які вигринули б на випадок розвалу російської імперії. Та Бжезіньскі уважає, що Заходові не уникнути відповіді на питання: чи повинна Америка сприяти незалежницьким змаганням підсовєтських народів?, усіх?, декотрих?, що на випадок, коли б режим ужив репресивні засоби проти незалежницьких аспірацій підсовєтських народів?, як реаґувати проти грядучого розгуляного російського націоналізму?, були б ужиті санкції?, натякається Москві на те?

Бжезіньскі твердить, що хвиля націоналізму, яка охопила Польщу, Мадярщину, Чехо-Словаччину й інші сателітні країни, не може минути, і мусить поширитись, і на народи внутрі Совєтського Союзу. „Хоч націоналізм має дещо інший зміст у країнах Східньої Европи, чим у совєтах, то вони політично тісно пов'язані. Тому не можна їх трактувати як окремі і різні проблеми. Що діється в сателітних країнах мусить мати вплив на внутрішні справи в СССР. Докази свідчать, що події у Польщі мають безпосередній ефект у балтійських країнах, як теж в Україні і Білорусії. Не буде пересадою сказати, що за „балканізацією" Східньої Европи може наступити евентуальна „ливанізація" Совєтського Союзу". Очевидно Москва відповіла б на драстичні рухи підсовєтських народів репресіями. Репресії ж на тому терені мали б неґативний вплив на процес демократизації Східньої Европи і викликали б ще сильніші націоналістичні настрої. Доля народів сателітних і підсовєтських тісно пов'язана.

Для американського, навіть інтеліґентного читача, який не завжди орієнтується у демографічних справах СССР, автор ілюструє питання цифрами. На приблизно 290 мільйонів населення СССР половина, 145 мільйонів, неросіян. Біля 25 мільйонів росіян розкинених на територіях інших народів, а близько 40 мільйонів неросіян проживає на не своїх етнічних територіях. Це результат переселювання народів з метою створити „совєтський народ". За Ґорбачова виринули для неросійських народів, приречених на потопу у російському морі, деякі можливості. Завданням Ґорбачова наладнати економіку. Це немислиме без деякої децентралізації. Децентралізація ж дає нагоду розвинутись національним аспіраціям. Свобода в господарських справах породжує апетит на владу і в політичних справах. На низах народ стає второпувати, що саме існування централізованої держави є причиною його матеріяльної нужди. Родиться бажання відати і політикою.

Бжезіньскі клясифікує п'ять ступенів у розвитку визвольної ідеї серед підсовєтських народів: перший ступінь — це оборона рідної мови, інстинктовне намагання охоронити себе перед русифікацією; у другій стадії самооборони приходять вимоги широкої культурної автономії; на третьому етапі йде боротьба за економічне самовизнання; на четвертому ніво, після досягнення культурної й економічної автономії, виринають вимоги політичної автономії; щойно на п'ятому етапі націоналізм настільки зрілий, що можна ставити постулят повного суверенітету. Прийнявши такі критерії процесу визвольних рухів в СССР, Бжезіньскі так характеризує сучасні почини окремих народів: „Мавши відвагу генералізувати, скажу, що політично розбурхані балтійські народи, які мали незалежні держави між кінцем Першої світової війни і 1940 роком, та Грузія, це історичне королівство до XIX сторіччя і коротко незалежна держава, між 1918 і 1923 роками, тепер переходять від стадії чотири до п'ять. Надзвичайно важлива Україна, яка має понад 50 мільйонів населення, досягла принаймні друге плято, хоч політичні вітри у Києві, а особливо у Львові, вказують яскраво на стадію число чотири, а навіть вище. Молдавія і Білорусія щемлять іще у першій, а може й другій, стадії їхніх політичних змагань. Більшість республік Центральної Азії, національну свідомість яких піднесла поразка Совєтського Союзу ув Афганістані, переходить з третьої стадії у четверту".

Закінчення буде.

Стефанія Гурко

Баляда про крила Драчевого дядька Кирила

„.... і снилося небо
порубаним крилам..."
„.... а ті крила розкрали поета,
щоб їх муза була небезкрила..."
Іван Драч, „Крила"

Через ліс-переліс,
через море навкіс,
Іван Драч у Канаду
подарунки приніс,
Привіз нам по перу
із Кирилових крил,
Каже, дядько шугнув
за стрімкий небосхил!
Бо в Драчевого дядька Кирила
Відросли в білий день дужі крила.
Зняв куфайку діряву,
Жбурнув геть, аж під лаву,
Кинув жінку сварливу,
Прокляв долю журливу
І сказав до генсека:
„Я є вільний лелека,
Годі дальше так жити
І душею кривити!
А сокиру й колоду
Я лишив для народу,
Нехай гострить сокиру
На ту зграю безкрилу —
Яничар-супостатів,
На гнилих бюрократів!„
— Підняв крила угору й
Полетів у простори —
Як летів понад стріхи,
Він зронив для потіхи
По перу для поетів,
Що лякаються летів,
Щоб вони пам'ятали,
Своїх крил не рубали.
А Драча, за баляду,
Післав дядько в Канаду,
Нехай світ сповіщає,
Що вже дядько літає,
Що ширяє вірлино
Вільний дух України.

Яр Климовський

Давноочікувана книжка

Марія Лампіка — Марічка, „Конвалії" — нариси, спомини; Гантер, Н. Й. 1989, обкладинка, рисунки, мистецьке оформлення: Віра Лампіка—Ґайдош. У реєстрі Конґресової бібліотеки, каталог ч. 89—91435.

Ще досі ми під враженням настроєвих, емоційно забарвлених писань Марічки, що періодично появлялись у „Свободі". Ті, що знали, що Марічка, це Марія Лампіка, зчаста телефонували й писали до неї, щоб вона свої блискучі нариси видала книжкою. Щоправда такі телефони й листи її радували, та з уваги на здоров'я до писання книжки не забиралась. Терпеливо чекала на покращання здоров'я, а в міжчасі листи не зупинялись до тієї міри, що вже й часу не вистачало їх усіх прочитати. Марічка вирішила, не зважаючи на затяжну хворобу серця й зв'язані з нею ускладнення, не відкладати з книжкою на дальший плян, а взятися до писання, переглянувши перед тим усі свої рукописи. В якій ситуації починає писати книжку, скажуть її віршовані рядки:

„Нітро, дві таблетки аспірини, лак до нігтів, гребінь, кровомір... — це, я — це мій талант коструба тий, глумиться й кладе все на папір."

„Конвалії", авторка присвятила дітям — Вірі й Любомирові.

Марія Лампіка — Марічка починає свою книжку розповіддю про останні дні на рідній землі, прощання із своїми рідними та найближчими. Розповідь — спогад і називається „Прощай Україно!", а вступ до цього тексту віршований (очевидно її власний). ось одна із стрічок

„Палали села, хатки білі,
В танку тікали ниви срібні,
Прощав грохотом темний ліс,
А поїзд мчав й в незнане ніс..."

А далі віршем наче маляр малює картину — „позаду кров і море сліз..., а поїзд мчав... і ніс... і ніс... і ніс...".

„Було це так ґейби вчора...,— каже авторка, останній поїзд виносив нас зі Львова і ніс у сіру далечінь." Спогад переплетений поетичними образами такими як „ніч лягала тривожно на

(Закінчення на стор. 4)

БУДІВНИЧІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

(ФКУ—Кембридж). — Багато людей посвячується праці для „Гарвардського Проєкту Тисячоліття". Науковці докладають своїх фахових зусиль, щоб здійснити цей великий почин: шукають нових джерельних матеріялів, стараються придбати мікрофільми, на яких вони зберігаються, займаються перекладанням та редаґуванням. Не меншу ролю відіграють добрі люди по різних громадах — прихильники та жертводавці Фонду Катедр Українознавства (ФКУ). Усіх їх об'єднує спільна мета — збереження на майбутнє і ширення цінних надбань тисячолітньої християнської культури українського народу.

Найбільш успішно йде праця над запроєктованими в Гарвардському Проєкті виданнями. Зокрема, важливою публікацією буде збірка праць міжнародного конґресу для відзначення Тисячоліття Хрищення Руси-України, що з великим успіхом відбувся минулої весни в Равенні в Італії. У ньому брало участь понад 200 осіб — науковців, які репрезентували понад 40 найвизначніших університетів Заходу і Сходу, аспірантів та гостей. Конґрес був організований комітетом у складі професорів Омеляна Пріцака, Ігоря Шевченка та Мирослава Лабуньки в співпраці з комітетами славістів в Італії, а основну фінансову підтримку дав Комітет Тисячоліття Хрищення Руси-України — Гарвардський Проєкт, який очолює д-р Степан Ворох. Як відомо, фонди на Конґрес започаткував Блаженніший Патріярх Йосиф Сліпий своєю княжою пожертвою 30,000 долярів. Оце ясне зрозуміння бази такої наукової події було одним із ключових факторів успіху.

Праці Конґресу — 54 доповіді ведучих вчених — уже зредаґовані та підготовані до друку. Передбачається, що вони обійматимуть два томи (кожний по 500 стор.) і вийдуть на початку 1990 року як 12-ий том наукового журналу „Гарвардські Студії Українознавства".

Інше видання, над яким йде праця, це перший том тритомника, присвяченого історії українського християнства. Більшість розділів уже зібрані і в УНІГУ тепер працюють над їх редаґуванням. Праця здійснюється завдяки Українському Народному Союзові, який призначив на цю мету щедру дотацію — 150,000 долярів.

Багато уваги приділяється виданню багатомовної „Гарвардської Бібліотеки Давнього Українського Письменства". Як відомо, ця частина Гарвардського проєкту передбачає створення корпусу всіх основних давніх пам'яток писемности нашого народу. Це вперше в нашій історії розпочато таку працю, яка творитиме своєрідну метрику української нації. Корпус поділений на три серії: серія текстів (факсиміле ориґіналів) і серії перекладів на англійську та українську мови. Проєкт допоможе відшукати і опублікувати всі найвизначніші пам'ятки нашої давньої історії та культури, щоб вони стали невід'ємною частиною національної свідомости. Видання „Гарвардської Бібліотеки Давнього Українського Письменства" також впровадять ці перлини української творчости, які нерідко безпідставно приписувались російському письменству, до наукового світу на Заході. Вони створять базу для дальшого вивчення української літератури та історії. Не диво, що цей плян знайшов велику підтримку серед української громади.

Ще минулого року у видавництві Гарвардського університету вийшли перші чотири томи з серії текстів. Це були два томи творів Мелетія Смотрицького, том полемічних трактатів початку XVII ст. та „Патерик", що його написав в середині XVII сторіччя київський митрополит Сильвестор Косовий. Недавно університетське видавництво випустило також два томи із запроєктованих трьох томів „Діярія" гетьмана Пилипа Орлика. Всі томи разом матимуть понад 4,000 сторінок, що описують життя та діяльність гетьмана за роки 1720-1732. Вступ до першого тому написав проф. Орест Субтельний, а до другого проф. Омелян Пріцак. Наступний том зі серії, вийде друком у першій половині 1990 року і міститиме першу частину Київських літописів княжих часів.

Шість дальших томів серії текстів тепер у стадії підготови. Як відомо, фотографічна лябораторія при Массачусетському інституті Технології (МІТ) виготовляє кліші текстів. Цей процес часом дуже складний з огляду на поганий стан деяких ориґіналів, що їх фотографується. Нерідко доводиться по кілька разів фотографувати ту саму сторінку, щоб здобути чітку репродукцію, з якої можна відчитати текст. Такі проблеми виникли і при фотографуванні „Діярія" гетьмана Пилипа Орлика, як також козацького літопису Самійла Величка, що спричинилося до спізнення цих видань і до деякого збільшення коштів. Але не маємо права відкладати працю, завдяки якій до нащадків дійдуть точні репродукції пам'яток, що вже починають розпадатися від старости.

Серія перекладів „Гарвардської Бібліотеки Давнього Українського Письменства" на англійську мову є дуже важною частиною корпусу, бо це саме на неї чужинці звернуть найбільше уваги. Значення цієї серії високо оцінила американська державна установа „Національна Фундація з Гуманістики" (НФГ), яка призначила 205,000 долярів Українському Науковому Інститутові як дорівнювальний фонд до суми, що її зібрав Комітет Гарвардського Проєкту для оплати перекладів. НФГ передбачує, що серія перекладів стане істотним вкладом у американську науку, збагатившии її здобутками давньої української літератури.

Перший том із серії перекладів на англійську мову вийшов друком весною ц.р., це „Київсько-Печерський патерик XIII ст." у перекладі проф. Мюрієл Геппел з лондонського університету. У кінцевій стадії підготови і повинні вийти у видавництві Гарвардського університету на початку 1990 року „Житія княжих святих" (Ольги, Володимира, Бориса і Гліба та інших) у перекладі д-ра Павла Голінґсворта та автобіографія св. Паїсія Величковського у перекладі д-ра Дж. Федерстона, обидва співробітники українського Гарварду. Переклади ще сімох творів тепер редаґуються в УНІГУ і будуть надруковані дещо пізніше. Крім того, йде праця над завершенням ще трьох творів.

Праця над здійсненням Гарвардського проєкту потребує поважних фінансових засобів. Хоч УНІГУ здобув фонди з американських джерел на частину праці над Гарвардським проєктом і заощаджує кошти, використовуючи послуги Гарвардського університету та можливості міжуніверситетських вимін, все таки, велику частину фінансового тягару несе українська громада. На щастя, маємо визначних жертводавців, які взяли на себе фінансування поодиноких томів „Гарвардської Бібліотеки Давнього Українського Письменства". Їм належиться за це велике признання і вдячність від українського наукового світу, як і від цілої української громади в діяспорі та на рідних землях. Далекосяжна візія майбутнього, яку ці меценати виявляють, їх відвага та жертвенність, є дуже важливим внеском у справу збереження і ширення української культури.

Ми віримо, що наука — це твердіший від ґраніту пам'ятник. Тисячоліття Хрищення Руси-України — великий ювілей нашої нації і цей ювілей заслуговує на тривалий, живий пам'ятник, що його творить Гарвардський Проєкт Тисячоліття.

Померла А. Настюк

У четвер, 21-го грудня, відійшла у вічність заслужена членка 28-го Відділу СУА в Нюарку, Н.Дж., св. п. Анна Настюк, колишня голова відділу на протязі 17 років. Під час війни була головою Українського Червоного Хреста в Нюарку, несучи поміч українським воякам в американській армії, а після війни вся її діяльність звернулася на поміч скитальцям в Европі і новоприбулим до Америки. У вівторок 26-го грудня, в 8-ій годині вечером в похороннім заведенні Литвина в Юніон, Н.Дж., відбудеться Панахида, а похорон в середу, 27-го грудня, в год. 10-ій вранці з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку.

Вічна їй пам'ять!

Надія Бігун

Ревіндикація церкви в селі Хотинець на Лемківщині

(Вб). — Зі села Хотинець, ґміна Радимо між Перемишлем і Ярославом, прийшла від місцевого населення вістка, що старовинна, побудована в 1613 році церковця, яку після Другої світової війни мали у своєму посіданні поляки, перейшла знову в руки її правних власників-українців греко-католиків.

В ході історії цю церковцю перенесено волами з первісного місця її побудови ближче до кладовища. В 1947 році цю церкву віддано римо-католикам, а українські вірні мусіли ходити на Богослуження до села Кальникова.

Делеґація українських жінок ходила до римо-католицького єпископа в Перемишлі з прозьбою дозволити греко-католицькому священикові відправляти Службу Божу для своїх вірних. Але єпископ не прийняв делеґації, а навпаки казав побудувати приходство для римо-католицького пароха, який теж відмовився дати ключі до церкви.

Такий стан тривав до 1989 року. Був у селі звичай, що на „День всіх святих" українці й поляки ходили на кладовище поминати покійників, складали на могилах вінки з квітів та світили лямпадки. Сталося так, що в 1989 році прибули зі Львова два українські представники (прізвища не подані) скласти вінок на могилі українського композитора (в листах прізвища не згадується) в поблизькій місцевості Млини. Після церемонії вони хотіли побачити хотинецьку церкву, але польський священик відмовився відкрити, мовляв, не має часу. Тоді обидва львів'яни поїхали до єпископа в Перемишлі. Наслідок їхньої візити був, що єпископ викликав польського пароха й наказав йому передати ключі українському священикові, який тепер обслуговує парафію в Хотинці і часово заступає священика в Ярославі, бо дотеперішній отець помер. Римокатолицький священик відправляє тепер Богослуження в одній із кімнат будинку приходства, яку перебудовано на каплицю.

Українське населення зі зворушенням та зі сльозами радости прийняло факт ревіндикації їхньої старовинної церковці, яка була остоєю українства. Тепер відбувається відбудована праця — поставлено лавки, ікони та престіл, прибраними скатертями й рушниками. Плянується перебудувати храм у гуцульському стилі.

Останнім часом польська газета під заголовком „Повернення ікон" принесла вістку, що незабаром віддадуть хотинецькій церкві 34 ікони, які зберігаються в Народному музеї в Перемишлі. Після закінчення реставраційних робіт ці ікони перевезуть на початку 1990 року до Хотинця. Згадана газета називає ці ікони унікальними в европейському розумінні рівня мистецтва.

З уваги на високі кошти прожитку і недостачі харчів та будівельного матеріялу, за які треба платити великі гроші, незаможні парафіяни Хотинця й околиці просять своїх земляків і односельчан у вільному світі, зокрема в ЗСА й Канаді, прийти їм з матеріяльною допомогою шляхом збірок. Пожертви проситься складати на руки бувшої парафіянки церковці Марії Мудрик, яка пересилатиме їх до тамошнього церковного комітету й отця пароха, а жертводавці отримають посвідки з подякою.

Марія Мудрик має там родину. Була хрищена в цій церковці, молилася в ній 21 рік, а батько її був дяком впродовж 45 років. Вже вплинули деякі пожертви односельчан, які живуть на терені парафії Озон Парку в Ню Йорку.

Адреса на яку можна складати пожертви на цю богоугодну ціль: Maria Mudryk, 86-01, 89th st., Woodhaven, N. Y. 11421; Tel.: (718) 846-0183.

Філядельфійська Округа...

(Закінчення зі стор. 1)

Союзового Дому мала прибутку із чиншів 2,105,500 дол., а видатки виносили 1,723,618 дол. Дальше продовжується акцію боргових зобов'язань, сума яких виносить 5,183,000 дол. УН—Союз в ювілейному році приділив для 214 студентів, які студіюють в коледжах і університетах, безповоротні стипендії на загальну суму 118,200 дол., а за останніх п'ять років видано стипендій на суму 540,000 дол. На Союзівці збудовано новий будинок „Січ" для приміщення працівників коштом 700,000 дол., як також переведено ремонти в інших будинках. Загальні дотації виплачені у 1988 році для громади виносили 203,000 дол., а для удержання союзових публікацій в 1988 році доплачено 735,000 дол. Кінчаючи доповідь, У. Дячук апелювала до всіх присутніх не занедбувати організаційної ділянки і притому подала різні інформації про кляси союзового забезпечення. Рекомендувала продавати проспектам забезпечення на високі суми, тому що ціни за вкладки союзові є дуже низькі.

За вичерпну доповідь присутні слухачі нагородили доповідачку оплесками, а після того були запити, які відносилися до загальних союзових справ, нових кляс забезпечення, Союзівки, професійних організаторів, квоти Округи тощо. Всі дискутанти отримали вичерпні відповіді від доповідачки.

Запрошений до слова головний радний В. Пастушок запевнив присутніх, що доложить всіх зусиль в організаційній ділянці про те, щоби Округа в ювілейному році задержала довголітнє першенство.

С. Гавриш обширно інформував про те, що вже зроблено для відбуття ювілейного бенкету з нагоди 95-річчя УНСоюзу і 50-річчя Округи, який відбудеться в неділю, 26-го листопада. Говорив рівнож і про нових членів, наголошуючи, що в листопаді й грудні Округа повинна придбати стільки нових членів, скільки має років, себто 50.

Наради закінчено подякою всім за участь, а головно головному касирові У. Дячук і головному радному В. Пастушкові, а відтак всіх запрошено до перекуски — гостини, яку приготовила Анна Тарнавська.

З ким...

(Закінчення зі стор. 2)

мов статуя, не з люлькою в зубах, як це бувало, а з сигареткою. Питаю його, що чувати, а він перекинув зубами сигарету на краєчок уст і процідив крізь зуби: „Що ж, москаль тисне!" І це все; але в цих словах вся правда і вся мудрість. Боротьба в Україні не за такий чи інший модель соціялізму, і не боротьба з соціялізмом, там боротьба за національне право, що його має кожний народ, за право бути собою, визначувати свою господарську систему, рішати про свою долю.

Чи не дивно, що зненавидженого малого диктатора в Україні Щербицького терпіли так довго, коли вже інших сталіністів і брежнєвців давно поскидали з тронів, і треба було, щоб приїхав аж головний генсек з Москви й усунув цю одіозну парсуну. Ось дивіть, як то старший брат вам допомагає. За свої права треба боротись. Добра наука приходить від сателітних народів. Там сотні тисяч, мільйони виходять на вулиці і тим доказують свою живу силу. Це впрочім і почали маніфестувати й українські католики, демонструючи на вулицях галицьких міст свою приналежність до рідної Церкви. Така постава мусить дати свої наслідки.

Добре було б, щоб і наші православні брати почали таку акцію. Російська Православна Церква є тепер найбільшою запорою національного зрушення, найбільша остоя русифікації.

Цей рік Шевченків рік, ще й додають, що це рік української мови. Але чи гідно ми відзначили оцей Шевченків рік. Ми нагадали про все, що залишив нам Шевченко, а забули про його заповіт. Ми пам'ятаємо, що Шевченко просив, щоб його згадати незлим тихим словом, та щойно у сім'ї вольній і новій. Головний його заповіт виробити цю вільну і нову сім'ю, щоб могти його згадати у ній, і тому поставив заклик: „Поховайте, та вставайте кайдани порвіте, і вражою злою кров'ю волю окропіте". Це заклик до боротьби, та сьогодні цю боротьбу можна вести без зброї, як це бачимо в Мадярщині, Польщі, Чехо-Словаччині, Німеччині, ба навіть в Естонії, Латвії, Литві й інших країнах. А ми чекаємо, чекаємо, чи не на головного секретаря десь із столиці, що привезе нам новий указ. Правда у нашому гимні співається, що „згинуть наші воріженьки, мов роса на сонці", але в таку наївність ніхто не вірить. Ось бойко на далекому Підгір'ї, вже на самій окраїні великої української землі, і той знає де причина лиха. То ж не дивно, що вже молоде наше потомство в Україні відчуває, що треба активної дії й активної праці та й дороговказів шукають саме у Шевченка, пробуючи замінити слова гимну словами його безсмертного заповіту. Ось і він:

Ще не вмерла Україна
і слава і воля,
ще нам, браття українці,
усміхнеться доля.

Встаньмо, браття
українці,
кайдани порвімо
і вражою злою кров'ю
волю окропімо.

Встаньмо, браття
українці,
за волю народу,
покажімо, що ми, браття,
козацького роду.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У репортажі п.н. „О. Зінкевич і С. Дутко доповідали в Кергонксоні" („Свобода" ч. 235 з 13-го грудня) в другій колонці після другого рядка згори пропущено ціле речення. Має бути „треба будувати не шляхом згори, те, що робиться сьогодні і не знизу, але шляхом відповідних професійних кадрів..." — Ред.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що в неділю, 24-го грудня 1989 р. заосмотрена Найсвятішими Тайнами упокоїлася у Бозі наша Найдорожча

МАМА І БАБЦЯ

бл. п.

ЕВГЕНІЯ КЕКІШ

з дому КРУГЛЯК

нар. в селі Соснів, пов. Підгайці, Україна.

ПАРАСТАС в середу, 27-го грудня 1989 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми, 129 E. 7th St., **Ню Йорк.**

ПОХОРОН в четвер, 28-го грудня 1989 р. о год. 9:30 ранку в цьому ж заведенні, а о год. 10-ій ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку, а відтак Тлінні Останки спочинуть на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:

сини —
БОГДАН з дружиною ДАРІЄЮ і донями УЛЯНОЮ І РОМОЮ
БОРИС
шваґерка — ПЕЛЯГІЯ КІСІЛЬ
МАРІЯ ФАЛАТ з Родиною
ОРИСЯ І ПЕТРО САЛЯК з дітьми
та ближча і дальша Родина

Ділимося сумною вісткою, що в середу, 20-го грудня 1989 р. відійшов у Вічність

бл. п.

Михайло Тимчишин

ПАНАХИДА відбулася в п'ятницю, 22-го грудня 1989 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Музика і Син в Чикаґо, Ілл.

ПОХОРОН — субота, 23-го грудня 1989 р. о год. 9:30 рано в церкві свв. Володимира й Ольги, а опісля на цвинтар св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Горем прибиті:

дружина — СОФІЯ
сини —
БОГДАН з дружиною СИНДІ
ТАРАС з дружиною МОНІКОЮ
ЮРІЙ з дружиною КАРОЛ

12 внуків
3 правнуки
2 брати в Україні

Ділимося сумною вісткою, що дня 21-го грудня 1989 року відійшла у Вічність

бл. п.

Поліксенія Вєзховська

з дому Слюсарчук

ур. 7-го березня 1903 року.

ПОХОРОН відбувся 23-го грудня 1989 р. із охоронного заведення Литвин і Литвин на цвинтар св. Володимира в Jackson, N.J.

Кузини:

д-р РОМАН РАК
ТЕТЯНА ПЛЕСКЕВИЧ
ТАМАРА КОВТУНОВИЧ з донькою

ДОРА РАК з Родиною
ОКСАНА РАК
СТЕНЛІ ТАКЕР
Родина в Німеччині і Канаді

Dora Rak
17A Oberlin St., Maplewood, N.J. 07003

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що дня 13-го грудня 1989 р. упокоїлася в Бозі на 90-му році життя

наша Дорога

МАМА І БАБУСЯ

бл. п.

МАРІЯ ІВАНКІВ

ПОХОРОН відбувся 16-го грудня 1989 р. в Чикаґо з похоронного заведення Музики. Тіло Покійної перевезено до собору свв. Володимира й Ольги, а опісля на цвинтар св. Миколая.

На цьому місці бажаємо висловити нашу глибоку вдячність Всечеснішим Душпастирям собору свв. Володимира й Ольги: о. митратові Маріянові Бутринському, о. Миронові Панчукові, о. Маріянові Івахові, о. дияконові Миколі Орищукові за відвідини Померлої та уділення св. Тайн і за відправу похоронних Богослужень. Складаємо подяку похоронному заведенню Музики за совісну і фахову обслугу.

Дякуємо всім Рідним, Приятелям і Знайомим, що своєю участю в похоронних відправах звеличали пам'ять Покійної, помолилися за Її душу та склали пожертви на Служби Божі та добродійні цілі. Дякуємо за слова розради, потіхи і співчуття.

Хай Милосердний Господь винагородить всіх своїми небесними ласками.

Опечалені горем:

син — ЄВГЕН з дружиною МАРІЄЮ
внук — НЕСТОР з дружиною ЛЯРИСОЮ
внучка — НАДІЯ
ближча і дальша Родина в Америці, Україні і Польщі

Зростають колекції Українського Музею в Ню Йорку

Учені ботаніки Олександер Яната і Наталя Осадча-Яната (Симферополь, 1913 рік). О. Яната був заарештований у 1933 році і загинув на Колимі у 1938 році. Його дружина померла в Ню Йорку у 1982 році. (З експонатів Українського Музею).

Гроші на новий будинок Музею і на його поточну працю систематично надходять. Тривалий (нерухомий) фонд, відсотки з якого мають забезпечити майбутнє Музею, досягнув 405,224 дол. Ще швидше ніж гроші, до Музею надходять експонати-подарунки від українців у діяспорі і на батьківщині. Музей щодалі більше знають на Україні, про нього пише преса, до нього надходять листи від музеїв, наукових установ, окремих людей. Там розуміють значення УМ, як репрезентанта української культури й історії перед світом.

„Признаюся в любові до Вашого Музею, маю багато симпатій до нього, як до нашої культурної інституції, що репрезентує нас перед далеким чужинецьким світом і тому хотів якось спричинитися до збільшення можливостей цієї великої місії", — пише в листі до УМ з 25-го вересня ц. р. зі Львова колекціонер Іван Гречко, що має одну з найкращих на Україні колекцію ікон на склі. В тому листі він питає: „Якими експонатами, якими дарами можна було б збагатити Ваші експозиції, Ваші фонди?"

Іван Гречко уже передав Музеєві ряд зразків українського народного мистецтва, також подарував 23 екслібриси.

Якщо перерахувати в цій статті всі експонати, подаровані Музеєві і придбані ним за останні півроку, то це буде не стаття, а каталог чи звіт, тому для прикладу згадаю лише деякі.

Чимало подарунків надійшло з України. Деякі жертводавці воліють, щоб їхніх імен не називати. Так, „невідома добродійка" передала до Музею кожух з Буковини. Гість з України передав через д-ра К. Рогозинського так звану гаварецьку чорну кераміку. Дівчина, що приїхала з України, принесла Музеєві дарунок — жіночу сорочку й запаси з Космача. Добрі експонати з західніх земель — свиту, жіночу сорочку й пояс передав з України Гриць Гивель.

Українська діяспора не відстає. Шкода, що нині Музей не має змоги експонувати чудові подарунки. Будемо надіятися на краще майбутнє! Наприклад, Слава Олесницька подарувала два килими із західніх земель і один ліжник. Інж. Василь та Ірина Яріші (Канада) подарували Музеєві понад 20 експонатів, серед них два килими з Глинян і скульптура Григорія Крука „Анна Ярославна".

Цінним є подарунок д-ра Юрія Заславця: полтавські сорочки — три жіночі і дві чоловічі, п'ять вишиваних полтавських рушників і два кролівецькі, тканна полтавська плахта. Ці експонати є дуже важливими для Музею, бо в його колекції народного мистецтва переважають зразки зі західніх земель, потрібні вироби з центральних земель.

Крім подарованих експонатів, Музей також збагатився рядом закуплених виробів народного мистецтва, для чого були спеціяльно зібрані гроші.

Зростає фотоархів Музею, важливий як постачальник знімків для експозиції, але й як джерело матеріялістів для різних видавництв, які вжене раз позичали фотографії для своїх видань.

Недавно Володимир Грицин передав Музеєві надзвичайно цінний альбом фотографій скульптора і громадського діяча Сергія Литвиненка. В альбомі — знімки Литвиненка від молодих років і його численних робіт: пам'ятників І. Франкові на Верховині і гетьманові Мазепі на Союзівці, численних скульптурних портретів, серед них В. Кубійовича, М. Шлемкевича, Є. Маланюка, також знімки надгробних пам'ятників, що їх проєктував Литвиненко. Є й фотографії, що ілюструють українське культурне життя в Ню Йорку в 1950-их роках, одним з організаторів якого був Литвиненко: відкриття мистецьких виставок, концерти й вечори в Українському Літературно-Мистецькому Клюбі.

Також історичне значення має другий подарунок Грицина: його 547 фотографій вистав, які в Ню Йорку поставив Иосип Гірняк.

Перші кроки розмаїтої що припривла до Ню Йорку наприкінці 1940-х і на початку 1950-их років, віддзеркалені на недавно подарованих Музеєві Фотографіях. Зокрема увіковічнений Орчард-Біч, куди підземками й автобусами добиралися новоприбулі.

Там купалися, загоряли розмовляли — ділилися своїм американським досвідом.

Кілька людей передали фотографії своїх предків, зроблені в 1880-их роках і пізніше. Надійшли знімки українських учених, політичних та громадських діячів. Є серед них жертви терору 1930-их років.

Годі перерахувати всіх українських художників, твори яких недавно збагатили колекцію образотворчого мистецтва. Одна надія на новий будинок, де буде місце їх показати.

Від д-ра Олександра Стрільницького з Форт-Вейну (Огайо) Музей одержав 67 експонатів з родинної колекції — твори видатних мистців старшого і середнього покоління. Серед них є картини Едварда, Юрія й Яреми Козаків, М. Мороза, Я. Гніздовського, Л. Гуцалюка, К. Кричевської, Л. Геца, Л. Морозової, С. Луцика, С. Пастухова.

Редакція журналу „Євшан-зілля" організувала збирання для УМ праць сучасних львівських художників. Уже надійшов до музею ряд експонатів, зокрема графіка художників Людмили й Володимира Любодів — серія портретів українських письменників, мистців і діячів культури: Тараса Шевченка, митрополита Андрея Шептицького, Михайла Грушевського, Василя Стуса, Олександра Архипенка, Григорія Косинки, Миколи Хвильового, Василя Симоненка, Ігоря Антонича, серія праць Володимира Лободи „Голод на Україні".

Надійшли й твори сучасних українсько-американських мистців. Василь Качуровський з Чикаго подарував дев'ять творів графіки й малярства та чотири скульптури Ждана Рудницького, Юрія Струтинського, Михайла Урбана і Константина Мілонадіса.

А експонати находять. Співробітники музею дбають про належне зберігання їх і мріють про більше приміщення для Музею.

Л. Дражевська

Давно-очікувана...

(Закінчення зі стор. 2)

обрії лісів" або „кривавилося серце, страждала душа" чи „в певній напрузі пригасав день, надходила ніч".

В „Останній гранаті" описала смерть трьохсот повстанців. „Ліс завмер. Сонце ховало своє проміння, щоб не бачити страшної картини. Лиш вітер сумно виспівував ‚вічную пам'ять' і розносив верхам дубів преболючу вістку людям, що їх оборонці погибли всі, як колись оті 300 під Крутами".

З черги читаємо про смерть вояка УПА, Павла Гудиму.

Всі нариси написані цікаво й талановито, над якими годі навіть коротко зупинитися, у книжці їх 27, розпростертих на 200 сторінках.

Зупинившись на „Вікторії", що свого часу була поміщена в „Свободі" з приємністю повторимо слова признання авторці за це оповідання нашого відомого письменника Миколи Руденка. Це признання він висловив у листі до редакції „Свободи". Подаємо його в скороченні. Висловлюючись про це оповідання, стверджує, що „газеті воно принесло щастя і неабияку честь мати своїм автором такого талановитого письменника, яким є таємнича Марічка", а в дальших рядках каже, що такого „не відмовився б жоден з найповажніших часописів на Україні. Сподіваюсь - продовжує, - мій літературний досвід дає мені право це стверджувати. Дякую Вам, Марічко! Я впізнав у Вашому оповіданні свою матір... і був схвильований до сліз".

Не минула авторка „Українського Гантеру та його початків", тим більше, що він і заслуговує на ширшу згадку.

Книжка пригадує нам останні дні на рідній землі, прощання з нею, мандри в незнане, невигоди скитання непевність найближчого майбутнього, коротання в переплеті різних пригод, примітивне таборове життя-буття, виїзд з Европи, перші роки за океаном, а на кінець життя в місцях постійного осідку. Саме цим усім книжка Марії Лампіки — Марічки є цікава приманлива, тому її читаємо схвильовано й у великому піднесенні, а місцями навіть із запертим віддихом. Щиро поздоровляємо авторку „Конвалій" із літературним дебютом та, бажаючи їй швидкого видужання, чекаємо на її наступний твір.

Зацікавленим книжкою подається адресу, де її можна дістати: Lubomyr Lampika, RT 23A, Hunter, N.Y. 12442.

ВЧЕНИМ ОКСФОРДСЬКОЇ ЛІКАРНІ ім. Джана Редкліфа в Англії вдалося визначити стать майбутньої дитини експериментальною аналізою крови 19-ти вагітних жінок. У крові 12-ти з них були знайдені клітини чоловічого зародка — вони народили хлопчиків, а в решти не були виявлені ці клітини — вони народили дівчаток. Висліди нових осягів медицини у цьому напрямі були опубліковані 9-го грудня в „Брітіш медікел джорнал". Починаючи від 1970-их років, вчені займалися вивченням крови вагітних жінок та шукали клітини зародка, які у ній циркулюють. Тепер експерти впевнені, що ці клітини можна виявити в крові матері. Нове досягнення може вести до встановлення не лише статі, але й стану здоров'я дитини. Крім цього нова метода відкриває перед вченими шлях до безризикової аналізи.

МЕТРОПОЛІТАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ кар'єри (МСІ) в Мангеттені звинувачений в ошуканстві совєтських іміґрантів. Департамент освіти звинуватив МСІ у нелеґальному прийманні на секретарські курси людей, що зовсім не володіють англійською мовою. Під фальшивим оголошенням інтенсивних курсів англійської мови для іміґрантів МСІ притягав зацікавлених людей, які платили за цей курс 7,300 дол. Але знання англійської мови, необхідне для успішного закінчення секретарських курсів, було відсутнє, отже й гроші були заплачені за ніщо. Понад 86 совєтських іміґрантів тепер вимагають повернення грошей. До кінця року МСІ повинен дати свої вияснення звинуваченням, яких, як пізніше виявилось, було набагато більше. Грошове покарання досягатиме 100,000 дол., або школа втратить ліцензію.

Шановні Секретарі та Організатори УНС!

Членська кампанія 1989 року кінчається з 29-им грудня. Тому аплікації нових членів приймаємо Головна Канцелярія тільки до 29-го грудня 1989 року.

Докладіть всіх старань, щоб виконати свої квоти та виспати аплікації вчасно, щоб вони дійшли до Головної Канцелярії не пізніше, як 29-го грудня 1989 року.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНС

ПОВІДОМЛЕННЯ Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів

НЕ ПІЗНІШЕ, ЯК ВПОЛУДНЕ 29-го ГРУДНЯ 1989 року

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1989 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскорше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше як у П'ЯТНИЦЮ, 29-го ГРУДНЯ 1989 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізнятьcя з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС

● НА ПРОДАЖ ●

HELP WANTED

●FUNERAL DIRECTORS●